

INTERNATIONAL
STANDARD
SERIAL
NUMBER

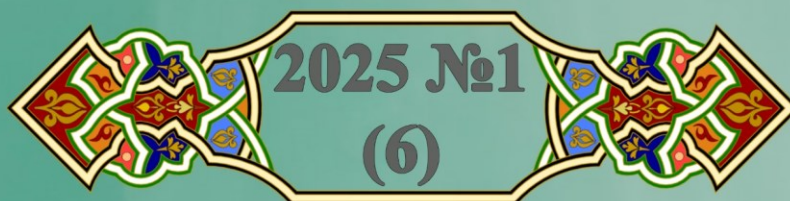
p-ISSN 2992-9229

e-ISSN 3060-5318

TURKOLOGIK TADQIQOTLAR

Xalqaro ilmiy jurnal

Samarqand-2025

p-ISSN 2992-9229

e-ISSN 3060-5318

TURKOLOGIK TADQIQOTLAR

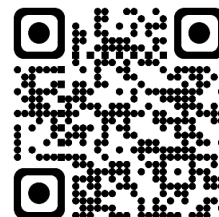
XALQARO ILMIY JURNALI

“TURKOLOGICAL RESEARCH” INTERNATIONAL SCIENTIFIC
JOURNAL

ULUSLARARASI “TÜRKOLÖJİ ARAŞTIRMALARI” DERGİSİ
МЕЖДУНАРОДНЫЙ НАУЧНЫЙ ЖУРНАЛ “ТЮРКОЛОГИЧЕСКИЕ
ИССЛЕДОВАНИЯ”

Jurnal rasmiy sayti: <https://turkologiya.samdu.uz/>

SAMARQAND – 2025

“TURKOLOGIK TADQIQOTLAR” XALQARO ILMIY JURNALI

INTERNATIONAL SCIENTIFIC JOURNAL “TURKOLOGICAL RESEARCH”
ULUSLARARASI “TÜRKOLOJİ ARAŞTIRMALARI” BİLİMSEL DERGİSİ
МЕЖДУНАРОДНЫЙ НАУЧНЫЙ ЖУРНАЛ “ТЮРКОЛОГИЧЕСКИЕ
ИССЛЕДОВАНИЯ”

Bosh muharrir:

Bosh muharrir o‘rinbosari:

Juliboy ELTAZAROV

f.f.d., professor (O‘zbekiston)

Roxila RUZMANOVA

f.f.n., dotsent (O‘zbekiston)

TAHRIRIYAT KENGASHI:

Rustam XALMURADOV – t.f.d., professor, Sh.Rashidov nomidagi Samarqand davlat universiteti rektori (O‘zbekiston); Hakim XUSHVAQTOV – f-m.f.d., professor, Sh.Rashidov nomidagi Samarqand davlat universiteti ilmiy ishlar va innovatsiyalar bo‘yicha prorektori (O‘zbekiston); Akmal AHATOV – t.f.d., professor, Sh.Rashidov nomidagi Samarqand davlat universiteti xalqaro hamkorlik bo‘yicha prorektori (O‘zbekiston); Muslihiddin MUHIDDINOV – f.f.d., professor (O‘zbekiston); Ibodulla MIRZAYEV – f.f.d., professor (O‘zbekiston); Shuhrat SIROJIDDINOV – f.f.d., professor (O‘zbekiston); Suyun KARIMOV – f.f.d., professor (O‘zbekiston); Murodqosim ABDIYEV – f.f.d., professor (O‘zbekiston); Azamat PARDAYEV – f.f.d., professor (O‘zbekiston); Musa YULDASHEV – f.f.n., professor (O‘zbekiston); Dilfuza DJURAKULOVA – t.f.n., professor (O‘zbekiston); Aftondil ERKINOV – f.f.d., professor (O‘zbekiston); Hotam UMUROV – f.f.d., professor (O‘zbekiston);	Qosimjon SODIQOV – f.f.d., professor (O‘zbekiston); Muhabbat QURBONOVA – f.f.d., professor (O‘zbekiston); Mardon BOLTAYEV – dotsent (O‘zbekiston); Ali AKAR – f.f.d., professor (Turkiya); Abdusalam ARVAS – f.f.d., professor (Turkiya); Funda TOPRAK – f.f.d., professor (Turkiya); Musa Shamil YUKSEL – f.f.d., professor (Turkiya); Temur KOJAO‘G‘LI – f.f.d., professor (AQSH); Hayrunnisa ALAN – f.f.d., professor (Turkiya); Varis CHAKAN – f.f.d., professor (Turkiya); Almaz ULVI – f.f.d., professor (Ozarbayjon); Emrah YILMAZ – Phd, dotsent (Turkiya); Foziljon SHUKUROV – Phd, dotsent (O‘zbekiston); Dilshod XURSANOV – Phd, dotsent (O‘zbekiston); Shahnoza XUSHMURODOVA – Phd, dotsent (O‘zbekiston); Dinara ISLAMOVA – Phd, dotsent (O‘zbekiston); Feruza JUMANIYAZOVA – Phd, dotsent (O‘zbekiston); Istoda RASULOVA – Phd, dotsent (O‘zbekiston); Feruza MANUKYAN – Phd (O‘zbekiston); Mas’ul muharrir: PhD, dotsent Zokir BAYNAZAROV (O‘zbekiston); Texnik xodim: Raxmatulla SHOKIROV (O‘zbekiston).
---	--

“TURKOLOGIK TADQIQOTLAR” XALQARO ILMIY JURNALI

INTERNATIONAL SCIENTIFIC JOURNAL OF “TURKOLOGICAL RESEARCH”

ULUSLARARASI “TÜRKOLÖJİ ARAŞTIRMALARI” BİLİMSEL DERGİSİ

МЕЖДУНАРОДНЫЙ НАУЧНЫЙ ЖУРНАЛ “ТЮРКОЛОГИЧЕСКИЕ
ИССЛЕДОВАНИЯ”

Главный редактор:

Заместитель главного редактора:

Жулибой ЭЛТАЗАРОВ

д.ф.н., профессор (Узбекистан)

Рохила РУЗМАНОВА

к.ф.н., доцент (Узбекистан)

РЕДАКЦИОННАЯ КОЛЛЕГИЯ:

Рустам ХАЛМУРАДОВ – д.т.н., профессор,
ректор Самаркандского государственного
университета имени Ш.Рашидова
(Узбекистан);

Хаким ХУШВАКТОВ – д.ф.-м.н., профессор,
проректор по научной работе и инновациям
Самаркандского государственного
университета имени Ш.Рашидова
(Узбекистан);

Акмал АХАТОВ – д.т.н., профессор,
проректор по международному
сотрудничеству Самаркандского
государственного университета имени
Ш.Рашидова (Узбекистан);

Муслихиддин МУХИДДИНОВ – д.ф.н.,
профессор (Узбекистан);

Ибодулла МИРЗАЕВ – д.ф.н., профессор
(Узбекистан);

Шухрат СИРОЖИДДИНОВ – д.ф.н.,
профессор (Узбекистан);

Суюн КАРИМОВ – д.ф.н., профессор
(Узбекистан);

Муродкасым АБДИЕВ – д.ф.н., профессор
(Узбекистан);

Азамат ПАРДАЕВ – д.ф.н., профессор
(Узбекистан);

Муса ЮЛДАШЕВ – к.ф.н., профессор
(Узбекистан);

Дилфуза ДЖУРАКУЛОВА – к.и.н., доцент
(Узбекистан);

Афтондил ЭРКИНОВ – д.ф.н., профессор
(Узбекистан);

Касимжон СОДИКОВ – д.ф.н., профессор
(Узбекистан);

Хотам УМУРОВ – д.ф.н., профессор
(Узбекистан);

Мухаббат КУРБАНОВА – д.ф.н., профессор
(Узбекистан);

Мардон БОЛТАЕВ – доцент (Узбекистан);

Али АКАР – д.ф.н., профессор (Турция);

Абдуселам АРВАС – д.ф.н., профессор (Турция);

Фунда ТОПРАК – д.ф.н., профессор (Турция);

Муса Шамиль ЮКСЕЛЬ – д.ф.н., профессор
(Турция);

Темур КОДЖАОГЛУ – д.ф.н., профессор
(США);

Хайрунниса АЛАН – д.ф.н., профессор (Турция);

Варис ЧАКАН – д.ф.н., профессор (Турция);

Алмаз УЛЬВИ – д.ф.н., профессор
(Азербайджан).

Эмрах ЙИЛМАЗ – PhD, доцент (Турция);

Фозилжон ШУКУРОВ – PhD, доцент
(Узбекистан);

Дилшод ХУРСАНОВ – PhD, доцент
(Узбекистан);

Шахноза ХУШМУРОДОВА – PhD, доцент
(Узбекистан);

Динара ИСЛАМОВА – PhD, доцент
(Узбекистан);

Феруза ДЖУМАНИЯЗОВА – PhD, доцент
(Узбекистан);

Истода РАСУЛОВА – PhD, доцент (Узбекистан);

Феруза МАНУКЯН – Phd (Узбекистан);

Ответственный редактор: **PhD, доцент Зокир
БАЙНАЗАРОВ (Узбекистан)**

Технический персонал: **Рахматулла ШОКИРОВ
(Узбекистан)**

“TURKOLOGIK TADQIQOTLAR” XALQARO ILMIY JURNALI

INTERNATIONAL SCIENTIFIC JOURNAL OF “TURKOLOGICAL RESEARCH”

ULUSLARARASI “TÜRKOLOJİ ARAŞTIRMALARI” BİLİMSEL DERGİSİ

МЕЖДУНАРОДНЫЙ НАУЧНЫЙ ЖУРНАЛ “ТЮРКОЛОГИЧЕСКИЕ ИССЛЕДОВАНИЯ”

Chief Editor:/ Deputy Chief Editor:

Prof. Dr. Juliboy ELTAZAROV (Uzbekistan)

Ass. Prof. Dr. Rokhila RUZMANOVA (Uzbekistan)

Baş Editör:/ Baş Editör Yardımcısı:

Prof. Dr. Juliboy ELTAZAROV (Özbekistan)

Doç. Dr. Rohila RUZMANOVA (Özbekistan)

EDITORIAL TEAM:/ BİLİM KURULU:

Prof. Dr. Rustam KHALMURADOV – Rector of Samarkand State University named after Sh.Rashidov (Uzbekistan);

Prof. Dr. Hakim KHUSHVAKTOV – Vice-Rector for Research and Innovation, Samarkand State University named after Sh.Rashidov (Uzbekistan);

Prof. Dr. Akmal AKHATOV – Vice-Rector for International Cooperation of Samarkand State University named after Sh.Rashidov (Uzbekistan);

Prof. Dr. Muslihiddin MUKHIDDINOV (Uzbekistan)

Prof. Dr. Ibodulla MIRZAEV (Uzbekistan);

Prof. Dr. Shukhrat SIROJIDDINOV (Uzbekistan);

Prof. Dr. Suyun KARIMOV (Uzbekistan);

Prof. Dr. Murodkasim ABDIEV (Uzbekistan);

Prof. Dr. Azamat PARDAEV (Uzbekistan);

Prof. Dr. Musa YULDASHEV (Uzbekistan);

Ass. Prof. Dr. Dilfuza DJURAKULOVA (Uzbekistan);

Prof. Dr. Aftondil ERKINOV (Uzbekistan);

Prof. Dr. Kasimjon SODIKOV (Uzbekistan);

Prof. Dr. Khotam UMUROV (Uzbekistan);

Prof. Dr. Muhabbat KURBANOVA (Uzbekistan);

Ass. Prof. Mardon BOLTAEV (Uzbekistan);

Prof. Dr. Ali AKAR (Turkey);

Prof. Dr. Abdusalam ARVAS (Turkey);

Prof. Dr. Funda TOPRAK (Turkey);

Prof. Dr. Musa Shamil YUKSEL (Turkey);

Prof. Dr. Temur KOJAOGU (USA);

Prof. Dr. Hayrunnisa ALAN (Turkey);

Prof. Dr. Varis CHAKAN (Turkey);

Prof. Dr. Almaz ULVI (Azerbaijan);

Ass. Prof. PhD. Emrah YILMAZ (Turkey);

Ass. Prof. PhD. Foziljon SHUKUROV (Uzbekistan);

Ass. Prof. PhD. Dilshod KHURSANOV (Uzbekistan);

Ass. Prof. PhD. Shakhnoza KHUSHMURODOVA (Uzbekistan);

Ass. Prof. PhD. Dinara ISLAMOVA (Uzbekistan);

Ass. Prof. PhD. Feruza JUMANIYAZOVA (Uzbekistan);

Ass. Prof. PhD. Istoda RASULOVA (Uzbekistan);

PhD. Feruza MANUKYAN (Uzbekistan);

Managing editor: *Ass. Prof. PhD. Zokir BAYNAZAROV* (Uzbekistan)

Technical staff: **Rakhmatulla SHOKIROV** (Uzbekistan)

Prof. Dr. Rustam HALMURADOV – Ş.Raşidov adına Semerkant Devlet Üniversitesi Rektörü (Özbekistan);

Prof. Dr. Hakim HUŞVAKTOV – Ş.Raşidov adına Semerkant Devlet Üniversitesi Araştırma ve İnovasyondan Sorumlu Rektör Yardımcısı (Özbekistan);

Prof. Dr. Akmal AHATOV – Ş.Raşidov adına Semerkant Devlet Üniversitesi Uluslararası İşbirliğinden Sorumlu Rektör Yardımcısı (Özbekistan);

Prof. Dr. Muslihiddin MUHİDDİNOV (Özbekistan);

Prof. Dr. İbodulla MİRZAYEV (Özbekistan);

Prof. Dr. Şuhrat SİROCİDDİNOV (Özbekistan);

Prof. Dr. Suyun KARİMOV (Özbekistan);

Prof. Dr. Murodkasim ABDİYEV (Özbekistan);

Prof. Dr. Azamat PARDAYEV (Özbekistan);

Prof. Dr. Musa YULDAŞEV (Özbekistan);

Doç. Dr. Dilfuza CURAKULOVA (Özbekistan);

Prof. Dr. Aftondil ERKİNOV (Özbekistan);

Prof. Dr. Kasimcon SODİKOV (Özbekistan);

Prof. Dr. Hotam UMUROV (Özbekistan);

Prof. Dr. Muhabbat KURBANOVA (Özbekistan);

Doç. Dr. Mardon BOLTAYEV (Özbekistan);

Prof. Dr. Ali AKAR (Türkiye);

Prof. Dr. Abdusalem ARVAS (Türkiye);

Prof. Dr. Funda TOPRAK (Türkiye);

Prof. Dr. Musa Şamil YÜKSEL (Türkiye);

Prof. Dr. Timur KOCAOĞLU (ABD);

Prof. Dr. Hayrunnisa ALAN (Türkiye);

Prof. Dr. Varis ÇAKAN (Türkiye);

Prof. Dr. Almaz ÜLVİ (Azerbaycan);

Doç. Dr. Emrah YILMAZ (Türkiye);

Doç. Dr. Fozilcon ŞUKUROV (Özbekistan);

Doç. Dr. Dilşod HURSAVOV (Özbekistan);

Doç. Dr. Şahnoza HUŞMURODOVA (Özbekistan);

Doç. Dr. Dinara İSLAMOVA (Özbekistan);

Doç. Dr. Feruza CUMANIYAZOVA (Özbekistan);

Doç. Dr. Istoda RASULOVA (Özbekistan);

Dr. Feruza MANUKYAN (Özbekistan);

Sorumlu Editör: *Doç., Dr. Zokir BAYNAZAROV* (Özbekistan)

Teknik Personel: **Rahmatullah ŞOKİROV** (Özbekistan)

MUNDARIJA | CONTENT | İÇERİK | СОДЕРЖАНИЕ

TURKIY XALQLARNING IJTIMOIIY-MADANIY ALOQALARI TARIXI

Emrah YILMAZ

ÖZBEKİSTAN’IN KÜRESEL BAŞARILARINA SOSYOKÜLTÜREL BİR YAKLAŞIM VE
2024 YILININ ANALİZİ 8

МУСАЕВ Даянат Муса оглы

ЗНАЧЕНИЕ ОТНОШЕНИЙ АЗЕРБАЙДЖАНА С УЗБЕКИСТАНОМ ДЛЯ
ОБЪЕДИНЕНИЯ ТЮРКСКОГО МИРА 21

Xurshid Sirojiddinovich JUMANAZAROV

TURKISTON O‘LKASIDA MUSTAMLAKA TIBBIYOTINI O‘RNATISHDAGI IJTIMOIIY
MUAMMOLAR 28

Ülkər HƏSƏNOVA

1926-CI İL I TÜRKOLOJİ QURULTAYIN TARİXİ ƏHƏMİYYƏTİ 34

Türkan MAHMUDZADƏ

TÜRKOLOJİ QURULTAYIN TÜRKCÜLÜYÜN İNKİŞAFINDA ROLU 43

RAHMONOVA Parvina

HINDISTON HUKMDORLARINING SAMARQANDGA TUHFASI 52

TURK DUNYOSI TADQIQOTLARI

Baxtiyor ABDUSHUKUROV

KUL TIGIN BITIGTOSHI VA O‘ZBEK TILI SHEVALARI 59

Tagandurdy BEKJAYEV

TÜRKMEN DİLİNDE TAKVİMLE İLGİLİ KİŞİ ADLARI 66

ALLAMBERGENOVA Muqaddas Ruslanovna

O‘RXUN-ENASOY OBIDALARI LEKSIK QATLAMINING HOZIRGI O‘ZBEK ADABIY
TILI FONETIK-SEMANTIK TIZIMIDA AKS ETISHI 72

SHUKUROV Ahad Axmatovich

ARXAIZMLARNING LINGVO-USLUBIY IMKONIYATLARI 81

BARZIYEV Oybek Xabibullayevich

ANDIJON ZILZILASI TAFSILOTLARIGA BAG‘ISHLANGAN AN‘ANAVIY SHE‘RIY
ASARLAR TAHLILI 90

MAMAJONOV Muhammadjon, OMONIDDINOVA Durdonaxon

PRAGMALINGVISTIKA VA TILSHUNOSLIKDA KO‘P MA‘NOLILIK MUAMMOSI 96

KARIMOVA Dilafro‘z Obidjonovna

AKADEMIK AHMADALI ASQAROVNING YETUK ARXEOLOG SIFATIDA
SHAKLLANISH YO‘LI 102

DJUMAMURATOV Kuanishbay

INGLIZ VA QORAQALPOQ TILLARIDAGI KOLORATIV BIRLIKLI FRAZELOGIZM-
LARNING KOMPONENTLI TAHLILI 113

Aynur CƏFƏROVA

AZƏRBAYCAN VƏ TÜRKIYƏ TÜRKCƏLƏRİNİN TERMİNOLOGİYASININ
İNKİŞAFINDA BİRİNCİ TÜRKOLOJİ QURULTAYIN ROLU 122

Nərmin RƏHİMOVA

BİRİNCİ TÜRKOLOJİ QURULTAYDA ƏLİFBA VƏ DİL MÖVZULARI TÜRK
XALQLARININ ORTAQ PROBLEMİ KİMİ 131

Valida SHIKHALIYEVA

TÜRKOLOJİ QURULTAYDA ORTAQ DİL MƏSƏLƏSİ DÜNƏN VƏ BÜGÜN 139

ESHMIRZAYEV Bahodir Djurayevich, ISMOILOV Behruzjon Isroilovich

ANTROPONIMLARNING GRAMMATIK XUSUSIYATLARI 150

RO‘ZIYEV QAHRAMON KUZIMURATOVICH

O‘ZBEK TILIDA “NON” KONSEPTINING LINGVOMADANIY TAHLILI 154

NABIYEVA Nodira Saidovna

LIRIKADA ILTIJO KONSEPTINI IFODALAYDIGAN JANRLAR 162

Nilufar NORPO‘LATOVA

SAMARQANDNING TARIXIY NOMLARI HAQIDA AYRIM MULOHAZALAR 168

MELIBAYEVA Soxibaxon

O‘ZBEK ANTROPONIMLARI PRETSEDENT BIRLIK SIFATIDA 176

RAHMATOVA Sevara Alisherovna

ESHQOBIL SHUKUR SHE‘RLARIDA TAKRORNING MATN QISMLARINI
BOG‘LASHDAGI ROLI 183

AZIZ MUSHTARIY!

2025-yilda qadrlı mushtariylarini 1-soni bilan mamnun qilgan “Turkologik tadqiqotlar” jurnali hay’ati sifatida, sharqona yangi yilimizning Turk dunyosi va butun insoniyat uchun tinchlik, farovonlik va muvaffaqiyatlarga to’la bo’lishini tilaymiz. Bu sonimizda “Turk dunyosi birligida O’zbekiston va Ozarbayjon aloqalarining ahamiyati”, “Turkiy tillar va Ozarbayjon terminologiyasi rivojida birinchi turkologiya qurultoyining o’rni”, Turkman tilida taqvimlar bilan bog’liq shaxs ismlari”, “O’rxun-Enasoy obidalari leksik qatlamining hozirgi o’zbek adabiy tili fonetik-semantik tizimida aks etishi”, “Birinchi Turkologiya qurultoyida mushtarak alifbo va til mavzulari turkiy xalqlarning umumiy muammosi sifatida” kabi bir qator til, madaniyat, tarix, terminologiyaga oid mavzular kiritilgan. Qardosh mamlakatlardagi olimlarning turkologik tadqiqotlar haqida yozgan maqolalari va ilmiy faoliyatlari, xalqlarimiz o’rtasidagi aloqalarni mustahkamlovchi ko’prik vazifasini o’taydi. Umid qilamizki, turk dunyosida amalga oshirilayotgan tadqiqotlar natijalari soha mutaxassilari, doktorant va magistrantlar, yosh tadqiqotchilar uchun foydali bo’ladi...

TAHRIRIYAT

DEAR READER!

As the board of the journal "Turkological Studies," which pleased its valued subscribers with its first issue in 2025, we wish that our oriental new year will be full of peace, prosperity, and success for the Turkic world and all humanity. This issue includes several topics related to language, culture, history, and terminology, such as "The importance of relations between Uzbekistan and Azerbaijan in the unity of the Turkic world," "The role of the First Turkology Congress in the development of Turkic languages and Azerbaijani terminology," "Personal names associated with calendars in the Turkmen language," "Reflection of the lexical layer of Orkhon-Enasoy monuments in the phonetic-semantic system of the current Uzbek literary language," "Common alphabet and language topics as a common problem of the Turkic peoples at the First Turkology Congress." Articles and scientific activities of scientists from fraternal countries on Turkological studies serve as a bridge that strengthens ties between our peoples. We hope that the research results conducted in the Turkic world will be helpful for specialists in the field, doctoral and master's students, and young researchers...

EDITORIAL BOARD

SEVGİLİ OKUYUCU!

2025 yilının 1. sayisiyla siz değerli okurlarımızı memnuniyetle karşilayan “Türkolojik Araştırmalar” dergisinin yönetim kurulu olarak, Yeni Yılımızın Türk dünyası ve tüm insanlık için barış, refah ve başarılarla dolu olmasını diliyoruz. Bu sayımızda, “Özbekistan-Azerbaycan İlişkilerinin Türk Dünyası Birliği Açısından Önemi”, “Türk Dilleri ve Azerbaycan Terminolojisinin Gelişiminde Birinci Türkoloji Kongresi'nin Rolü”, “Türkmen Dilinde Takvimlerle İlgili Kişi Adları”, “Orhun-Yenisey Abidelerindeki Sözcükler Katmanının Modern Özbek Edebi Dilinin Fonetik-Semantik Sistemine Yansıması”, “Türk Halkların Genel Sorunu Olarak Birinci Türkoloji Kongresi'nde Ortak Alfabe ve Dil Konuları”, Özbekistan'ın Küresel Başarılarına Sosyokültürel Bir Yaklaşım ve 2024 Yılıının Analizi” gibi dil, kültür, tarih ve terminolojiye ilişkin pek çok konu yer almaktadır. Kardeş ülkelerdeki bilim adamlarının Türkoloji araştırmaları konusundaki makaleleri ve bilimsel faaliyetleri halklarımız arasındaki bağları güçlendiren bir köprü görevi görmektedir. Türk dünyasında yapılan araştırma sonuçlarının alan uzmanlarına, doktora ve yüksek lisans öğrencilerine, genç araştırmacılara faydalı olmasını diliyoruz...

YAYIN KURULU

УВАЖАЕМЫЙ ЧИТАТЕЛЬ!

Редакция журнала «Тюркологические исследования», радуя своих читателей первым номером в 2025 году, желает, чтобы Восточный Новый год был полон мира, процветания и успехов для тюркского мира и всего человечества. В данный выпуск журнала включен ряд статей на темы, связанные с языком, культурой, историей и терминологией, в частности, «Значение отношений Узбекистана и Азербайджана в единстве тюркского мира», «Роль Первого тюркологического съезда в развитии тюркских языков и азербайджанской терминологии», «Личные имена в туркменском языке, связанные с календарём», «Отражение лексического пласта Урхун-Енисейских памятников в современной фонетико-семантической системе узбекского литературного языка», «Общий алфавит и языковые темы на Первом тюркологическом съезде как общая проблема тюркских народов». Научные статьи по тюркологическим исследованиям и деятельность ученых из братских стран служат мостом, укрепляющим связи между нашими народами. Мы надеемся, что результаты исследований в тюркском мире будут полезны специалистам, докторантам и магистрантам, молодым исследователям...

РЕДАКЦИОННАЯ КОЛЛЕГИИ

TURKIY XALQLARNING IJTIMOIIY-MADANIY ALOQALARI TARIXI

ÖZBEKISTAN’IN KÜRESEL BAŞARILARINA SOSYOKÜLTÜREL BİR YAKLAŞIM VE 2024 YILININ ANALİZİ

Doç. Dr. Emrah YILMAZ,

Semerkant Devlet Üniversitesi

Türkoloji Araştırmaları Enstitüsü

(Semerkant, O‘zbekiston)

E-mail: emraylmz@gmail.com

 ORCID: 0000-0002-8062-116X

 DOI: <https://doi.org/10.59251/3060-5318.2025.v1.138.1.3348>

Özet: Bu çalışma, özellikle uluslararası ilişkiler ve kültürel farkındalık bağlamında 2024 yılının küresel ölçekte Özbekistan açısından pek çok yönüyle kayıt altına alınması, tahlil edilmesi gerektiği düşüncesiyle kaleme alınmıştır. 2024 yılı, tarihi İpek Yolu’nun nabzını tutan ve Türkistan’ın kalbinde yer alan Özbekistan açısından sözün tam anlamıyla *başarıların tarih sayfasına altın harflerleilmekilmek işlendiği* ve Sayın Şevket Mirziyoyev’in şahsında *prestijli ödüllerle taçlandırıldığı* bir zaman dilimi olarak mercek altına alınmalıdır. Dirayetli bir yönetim ve şahsiyetli bir dış politika etrafında teşekkül eden motivasyon ve teşvik, sanattan spora kadar hemen her alanda kendini göstermektedir. Dolayısıyla araştırmacılar için bu motivasyon kaynağı ve elde edilen kazanımlar, muhtelif yönleriyle kritik edilmeye değerdir. Nitekim 26 Temmuz – 11 Ağustos tarihleri arasında tertip edilen *Paris 2024 Yaz Olimpiyat Oyunları*’nda kazanılan başarılar, bu durumun en belirgin örneği olmuştur. Hatta bu başarılı tavır 2025 yılında da kendini göstermeye başlamıştır. Esasen Merkezi Asya’nın incisi Özbekistan, Harezmî, Fergânî, Birûnî, İbni Sina, Mirza Uluğ Bey, Ali Kuşçu gibi yetiştirdiği pek çok şahsiyetle tarihte kendinden iftiharla bahsettirmiştir. O bakımdan adeta Atatürk’ün ifadesiyle *“Muhtaç olduğumuz kudretin damarlarımızdaki asil kanda mevcut olduğu”* hakikati hatırlanmış ve bu anlamlı yıl, mümbit topraklarda iklimine uygun olarak yeniden filizlenmiştir.

Anahtar kelimeler: *Küresel başarı, sosyokültürel farkındalık, motivasyon gücü, Özbekistan’da 2024 yılının analizi, prestij ödüller.*

O‘ZBEKISTONNING GLOBAL YUTUQLARIGA IJTIMOIIY-MADANIY YONDOSHUV VA 2024-YIL TAHLILI

Annotatsiya: Ushbu tadqiqot xalqaro munosabatlar va madaniy xabardorlik nuqtai nazaridan 2024-yilning O‘zbekiston uchun jahon miqyosida ko‘p jihatdan qayd etilishi va tahlil qilinishi kerak degan g‘oya bilan yozilgan. 2024-yil, tarixiy Ipak yo‘li chorrahasida va Turkistonning bag‘rida joylashgan O‘zbekiston nuqtai nazaridan muvaffaqiyatlarning *tarix sahifasiga to‘liq ma’noda oltin harflar bilan yozilgan* va janob Shavkat Mirziyoyev timsolida *nufuzli mukofotlar bilan taqdirlangan davr sifatida* ko‘rib chiqilishi kerak. Bardoshli boshqaruv va kuchli tashqi siyosat atrofida shakllangan turtki va rag‘batni san’atdan sportgacha deyarli barcha sohalarda ko‘rish mumkin. Shu bois tadqiqotchilar uchun ushbu motivatsiya manbai va erishilgan yutuqlar, turli jihatlardan tahlil qilishga arziydi. Darhaqiqat, 26-iyuldan 11-avgustgacha bo‘lib o‘tgan Parij-2024 Yozgi Olimpiya o‘yinlarida erishilgan muvaffaqiyatlar bu holatning eng yorqin misoli bo‘ldi. Aslida, bu muvaffaqiyatli munosabat 2025-yilda o‘zini namoyon qila boshladi. Mohiyatan, O‘rta Osiyo durdonasi bo‘lmish O‘zbekiston Xorazmiy, Farg‘oniy, Beruniy,

Ibn Sino, Mirzo Ulug‘bek, Ali Qushchi kabi ko‘plab siymolari bilan tarixda g‘urur bilan tanildi. Shu jihatdan go‘yo Otaturk ta’kidlaganidek, “Bizga kerak bo‘lgan kuch tomirimizdagi olijanob qonda mavjud” degan haqiqat yodga olindi va bu mazmunli yil o‘z iqlimiga mos ravishda unumdor yerlarda yana unib chiqdi.

Kalit so‘zlar: *Global muvaffaqiyat, ijtimoiy-madaniy xabardorlik, motivatsion kuch, O‘zbekistonda 2024-yil tahlili, nufuzli mukofotlar.*

A SOCIOCULTURAL APPROACH TO UZBEKISTAN’S GLOBAL ACHIEVEMENTS AND ANALYSIS OF THE YEAR 2024

Abstract: This study was written with the idea that the year 2024 should be recorded and analyzed in many aspects from the perspective of Uzbekistan on a global scale, especially in international relations and cultural awareness. The year 2024 should be examined as a period when Uzbekistan, which takes the pulse of the historical Silk Road and is located in the heart of Turkestan, literally has its successes written in golden letters on the page of history and crowned with prestigious awards in the person of Mr. Shavkat Mirziyoyev. The motivation and encouragement formed around a resilient administration and a personal foreign policy are evident in almost every field, from art to sports. Therefore, this source of motivation and the achievements achieved are worth criticizing from various aspects for researchers. Indeed, the successes achieved at the Paris 2024 Summer Olympic Games held between July 26 and August 11 were the most obvious example of this situation. This successful attitude started to show itself in 2025. Essentially, Uzbekistan, the pearl of Central Asia, has made itself known with pride in history with the many figures it has raised, such as Khwarezmi, Ferghani, Biruni, Ibn Sina, Mirza Ulugh Beg, and Ali Qushji. In that respect, the truth that “the power we need exists in the noble blood in our veins,” as Atatürk put it, has been remembered, and this meaningful year has sprouted again in fertile lands by its climate.

Key words: *Global success, sociocultural awareness, motivational power, analysis of 2024 in Uzbekistan, prestigious awards.*

Giriş. Dünya genelinde en fazla tarihi esere sahip olan ülkelerin başında gelen ve farklı medeniyetlere ev sahipliği yapan Özbekistan, tarih boyunca kültürel yönüyle olduğu kadar stratejik konumuyla da araştırmacıların dikkat merkezinde olmuştur. İpek Yolu’nun kavşağında yer alması; kültürel birikimin aktarılmasına, sanatsal kabiliyetinin, ticaret potansiyelinin daha da geliştirilmesine imkân sağlamıştır. Tarihten devraldığı maddi ve manevi birikim; Timur ve Babür imparatorluklarında zirveye ulaşmış, bilim sahasında önemli gelişmeler yaşanmış, mimarlık alanında büyük şaheserler inşa edilmiştir. Özellikle Harezmî, Ferganî, Bîrûnî ve İbni Sina’nın şahsında 10. asırda tecelli eden bilimsel gelişmeler; Avrupa’dan daha erken bir süreçte Türkistan’da bir *Doğu Rönesans*’ının yaşandığını göstermektedir.

Bu aydınlanma süreci dört asır sonra matematik ve astronomi alanında bir kez daha kendini göstermiş ve Kadızâde-i Rûmî, Mirza Uluğ Bey, Ali Kuşçu gibi nekre şahsiyetler aracılığıyla *Timurlular Rönesans*’ı olarak tarihe geçmiştir. Bu süreçle ilgili olarak aşağıda daha ayrıntılı bilgiler verilecektir. Sözün özü; coğrafi keşiflere, buharlı makinelerin kullanımına, matbaanın icadına, bilim ve sanat alanındaki ilerlemeler ışığında köklü değişimlere bağlı olarak 15. yüzyılda Avrupa’da ortaya çıkan İtalyan merkezli Rönesans hareketi; 10. ve 14. yüzyılda Türkistan’da yani bugünkü Özbekistan coğrafyasında iki kez gerçekleşen aydınlanma sürecinin sonunda yaşanmıştır.

Tarihsel Arka Plan. Özbekler, en eski dönemlerde yaşadığı vaha adıyla “Soğdlar”, “Harezmliiler”, “Baktriler”, “Parkanalılar” gibi isimler ile anılmışlardır (Kamalova, 2020: 30). Günümüzde Özbekistan olarak adlandırılan bu topraklar, tarih öncesi çağlardan bu yana farklı medeniyetlere ev sahipliği yapmıştır. Milattan önce 6. yüzyılda bu coğrafya Büyük İskender’den sonra Grako-Baktryan, Kuşan İmparatorluğu ve Hun Hâkimiyeti egemenliğine girmiş, Türk Kağanlıklarınca yönetilmiştir. Yaklaşık bin yıl önce Türkî kavimlerinin bazılarının Fergana Vadisi’ne yerleşmesi ile günümüz Özbekistan’ın ve Özbek toplumunun temelleri atılmıştır. Moğol istilasının sonucu Maverâünnehir olarak bilinen Ceyhun ve Seyhun nehirleri arasındaki bölgede Türk-İslam devletinin varlığı bir süre kesintiye uğramıştır. Bu büyük yıkım ve istilanın ardından 1313-1341 yılları arasında hüküm süren Altınordu Devleti hükümdarı Özbek Han, kendi idaresi altındaki Fergana Vadisi Türklerini bir araya getirerek kurduğu yeni devlete, “Özbek Devleti” adını vermiştir (Öztürk, 2022: 109; Akiner 1995’ten).

Bölgenin potansiyelini farkına varmak ve muhtelif kültürlerin kesişim noktasında yer aldığını idrak etmek için bu coğrafyayı Türklükten arındırmadan başka bir deyişle *Ulu Türkistan’dan Orta Asya’ya indirgemedi* bütüncül bir bakış açısıyla kavramak gerekiyor. O bakımdan 20. yüzyılın başlarına kadar bölgede hüküm süren devletler şöyle sıralanabilir:

- Baktria, Sogdiana, Harezm devletleri (M.Ö. 7-6. yy)
- Batı Göktürkler (552-745)
- Samaniler (819-1005)
- Karahanlılar (912-1212)
- Selçuklular (1038- 1194)
- Gazneliler (977-1186)
- Çağataylar (1227-1370)
- Timur ve Timurlular Devleti (1370-1506)
- Buhara Hanlığı adı altında hüküm süren Şeybaniler Devleti (1500-1601)
- Astarhanlılar (1601-1757)
- Mangıtlar (1757-1920)
- Hokand Hanlığı (1709-1876)
- Hive Hanlığı (1512-1920) (Kamalova, 2020: 31).

Bu aşamadan sonra özellikle 1924’te Sovyetler Birliği’nin Türkistan’da yürüttüğü “*böl, parçala, yönet*” politikası gereği, bölge etnik ve yapay sınırlarla yeniden dizayn edilmiştir. Sovyet tahakkümü altında varlık mücadelesi veren Türk toplulukları arasında aynı soydaşları ile paylaştığı tarihi göbek bağı kesilmiş, etnik mensubiyet üzerinden benlik kavramları öne çıkarılmış ve Rus misyonerlerinin dil politikaları maharetiyle lehçe farklılıklarından faydalanılarak alfabe değişikliklerine gidilmiştir. Sistemati bir şekilde dil ve tarih şuurunun yok edilmesine direnen anlayış en ağır biçimde cezalandırılmıştır. Bu bağlamda bütün Türk yurtlarında olduğu gibi Özbekistan’da da aydınlar katledilmiş ve soykırım yaşanmıştır. Nitekim 1913’te kurulan *Turan Cemiyeti* ile bu bölgede millî mücadele hareketi başlatıldığı için başta Abdurauf Fitrat, Ubeydulla Hoca, Münevverkari Abdureşithan, Abdulla Avlanî, Abdulhamit Süleyman Çolpan, Mahmut Hoca Behbudî, Muhammetcan Padşah Hoca, Hacı Muin olmak üzere pek çok cedit aydını katledilmiş, çeşitli işkencelere maruz kalmıştır. Dolayısıyla Bağımsız Özbekistan Cumhuriyeti, nice bedeller ödeyerek ancak 1991’de Sovyetler Birliği’nin dağılmasıyla bugünlere gelebilmiştir.

Bilimde İleri Dönemler. Özbekistan’ın bilim tarihine genel hatlarıyla bakıldığında özellikle Orta Çağ İslam dünyasında önemli bir yere sahip olduğu görülür. Bu coğrafya,

matematik, astronomi, tıp ve felsefe gibi alanlarda birçok büyük bilgin yetiştirmeyi başarmıştır. Dolayısıyla Özbekistan, tarih boyunca bilimin önemli merkezlerinden biri olmuştur. Orta Çağ’da Buhara, Semerkant ve Harezmi gibi şehirler, bilim, sanat ve kültürün geliştiği büyük merkezler hâline gelmiştir. Özellikle 9. ve 10. yüzyıllarda Harezmi bölgesi, matematik, astronomi ve tıp gibi alanlarda büyük bilim insanları yetiştirmiştir. Bunlardan en önemlisi, matematiğin temel taşlarından biri olarak kabul edilen Harezmi’dir. Onun cebir ve algoritma konusundaki çalışmaları, modern matematik ve bilgisayar bilimlerinin gelişiminde büyük rol oynamıştır. Yukarıda dikkat çekildiği üzere Özbekistan hakkında yazılmış tarih kaynaklarına ve literatüre bakıldığında Harezmi, Fergâni, Bîrûni, İbni Sînâ gibi âlimlerin yetiştiği dönem (10-11. yüzyıl) **Birinci Rönesans**; Emir Timur ve sonrası (15-16. yüzyıl) dönem ise **İkinci Rönesans** olarak kabul edilmektedir.

Bunun yanı sıra Semerkant, 15. yüzyılda Timur’un torunu Uluğ Bey’in liderliğinde astronomi çalışmalarında zirveye ulaşmıştır. Uluğ Bey’in bu kutlu şehirde kurduğu gözlemevi, dünya astronomisinin gelişiminde önemli katkılar sağlamıştır. Bu dönem aynı zamanda Mirza Uluğ Bey’in astronomi alanındaki bilimsel araştırmaları dolayısıyla tarihçiler arasında “*Timurlular Rönesansı*” olarak da anılmış, bilim ve kültürün gelişmesindeki en yüksek katman olarak tarihe geçmiştir. Benzer şekilde İbn Sina (Avicenna) da tıp alanındaki çalışmalarıyla sadece İslam dünyasında değil, aynı zamanda Avrupa’da uzun yıllar etkili olmuştur. Kısacası tarihe bu perspektiften bakıldığında “*Yeni Özbekistan*” eğer bir dip dalga oluşturabilirse; Sayın Mirziyoyev’in ifadesiyle “**Üçüncü Rönesans**” dönemini gerçekleştirmeye muktedirdir.

Yeni Özbekistan. Modern düşünce sistemi içerisinde kültürel birikim temelinde varlık gösteren sosyopolitik yaklaşımlar, değişim ve dönüşüm süreçlerine tanıklık etmek bakımından önem arz eder. Bu bağlamda 2016 yılında göreve gelen Cumhurbaşkanı Sayın Şevket Mirziyoyev’in liderliğinde Özbekistan; önceki dönemin aksine sosyokültürel yönüyle dış dünyadaki gelişmeleri yakından takip ederek eğitimden ekonomiye pek çok alanda yenilikçi bir yol haritası belirlemiştir. Bu durum, bir dizi kalkınma hamlelerini ve dış politikada aktif bir rol üstlenmeyi beraberinde getirmiştir. Nitekim Türk Devletleri Teşkilatı’na üyesi olması ve 2022 yılındaki zirveye Semerkant’ın ev sahipliği yapması, jeopolitik ve jeostratejik adımlar atıldığını gösteren önemli göstergelerdir.

Bunun yanı sıra geride bıraktığımız 2024 yılı, Özbekistan Cumhurbaşkanı Sayın Şevket Mirziyoyev’in vizyoner liderliğinde başarılarla dolu küresel çapta ilgi uyandıran bir dönüm noktası olarak tarihe geçmiştir. Başarı her şeyden önce emek, disiplin, motivasyon, farkındalık, dikkat, öngörü, cesaret, tarihsel duyarlılık, azim ve kararlılık basamakları üzerinde şekillenen bir kavramdır. Kuşkusuz bu vasıfları şahsında toplayan ekselanslarının, aktif bir dış politika izleyerek yapıcı tutum sergilemesi ve bölgenin istikrarı noktasında inisiyatif alarak Türk Devletleri Teşkilatı’na katılması, kendi ifadesiyle “*Yeni Özbekistan*”da tarihi yeniden inşa etme bilinci, uluslararası arenada dikkatleri üzerine çekmiştir.

Mirziyoyev, yaptığı muhtelif konuşmalarda yeni Özbekistan’ı “*Ulusal Dirilişten Ulusal Yükselişe Doğru*” (Mirziyoyev 2019, “Özbek Dili”) prensibinden hareketle inşa ettiklerini, pek çok alanda olduğu gibi devlet dilinin toplumdaki statüsünün ve prestijinin artırılmasına yönelik de geniş çaplı çalışmalar yapılması gerektiğini vurgulamıştır. Nitekim Türkiye Cumhurbaşkanı Sayın Recep Tayyip Erdoğan da bu girişimci ve şahsiyetli tavrı desteklemiş ve ülkelerimiz arasındaki sarsılmaz kardeşliğin güçlü bir nişanesi olarak 6 Haziran 2024 tarihinde Cumhurbaşkanlığı Külliyesi’nde gerçekleştirilen törenle Sayın Şevket Mirziyoyev’e Cumhuriyetimizin en yüksek ödülü olan “**Devlet Nişanı**”nı tevcih etmiştir.

25 Ekim 2017’de Cumhurbaşkanı Şevket Mirziyoyev’in Türkiye ziyareti, Nisan 2018’de Türkiye Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan’ın Özbekistan ziyareti ülkelerimiz arasındaki stratejik ilişkileri daha da güçlendirmiş ve yeni bir dönemin kapılarını aralamıştır.

Bunun yanı sıra iki kardeş halk arasında iyi komşuluk ilişkileri ve ittifakın güçlendirilmesine yönelik yaptığı katkılardan dolayı 8 Ağustos 2024 tarihinde Kazakistan Cumhurbaşkanı Kasım Cömert Tokayev tarafından da Özbekistan Cumhurbaşkanı Şevket Mirziyoyev’e “*Altın Kartal Nişanı*” takdim edilmiştir.

2024, aynı zamanda UNESCO tarafından doğumunun 300. yılı dolayısıyla “Mahtumkulu Firâkî” yılı ilan edilmiştir. Bu kapsamda Sayın Mirziyoyev’in, 19.02.2024 tarihli ve PQ-76 sayılı kararı ile büyük mütefekkirin Özbekistan’da etraflıca araştırılması sağlanmış ve **12 Ekim 2024’te** Türkmenistan Halk Konseyi Başkanı ve önceki dönem Cumhurbaşkanı Sayın Gurbangulı Berdimuhamedov tarafından ülkenin en saygın ödülü olan “*Mahtumkulu Firâkî Madalyası*”na layık görülmüştür.

Sayın Mirziyoyev, 2019 yılında da vizyoner ve cesur adımlarından dolayı Türk Devletleri Teşkilatı’na üye olmasından dolayı “*Türk Dünyası Âli Nişanı*”na layık görülmüştür. TDT’nin bu en prestijli nişanı kendisine dönem başkanı tarafından takdim edilmiştir.

Elbette Mirziyoyev’in bu başarı hikâyesi ve ilkeli tavrı; bir devlet adamı olarak kendi ülkesinin gençlerine ilham kaynağı olmaktadır. Kuşkusuz bir ülkenin en büyük zenginliği eğitimli genç nüfusa sahip olmasıdır. Özbekistan genç nüfusa sahip olmanın verdiği imtiyazla beşerî ve entelektüel potansiyelini açığa çıkarmaktır. Mirziyoyev bu bağlamda, gençliğin yılmaz savunucusudur. Öyle ki genç neslin hak ve çıkarlarını korumak için *Uluslararası Gençlik Hakları Sözleşmesi*’nin hazırlanması gerektiğini Birleşmiş Milletler Kurulu’na önermiştir. Nitekim bu atılım hamleleri neticesinde kurulan *Özbekistan Gençlik Birliği* ve “*Gençler Geleceğimizdir Fonu*” ile sağlanan imkânlar, meyve vermeye başlamıştır.

2018’de Endonezya ve Arjantin’de, 2020’de Japonya’da, 2024’te Fransa’da düzenlenen Gençlik Olimpiyatlarında üst sıralarda (13. sırada, 8j’i altın olmak üzere toplam 13 madalya) yer alması gençliğe yapılan yatırımların karşılık bulduğunun en açık göstergesidir. Özbekistan’ın küresel çapta ilgi uyandıran bu başarıları 2024’te “*Olimpiyat İlhamları*” (Olimpiada İlhomlari) adıyla kitaplaştırıldı ve Cumhurbaşkanı Şevket Mirziyoyev tarafından sporculara devlet ödülleri takdim töreninde armağan edildi. Özbek sporcularının başarısı kardeşleri olarak Türkleri de ziyadesiyle memnun etmiş, hatta “*kalbinde taşıdığın cesaret bize emanet*” denilerek 2024 Olimpiyatlarında ilk altın madalyayı alan judocu soydaşımız Diyora Keldiyorava’nın uğruna Türk müzik camiasında besteler yapılmıştır. Sayın Erdoğan’ın “Özbekistan’ın olimpiyattaki başarıları kardeşleri olarak bizleri de ziyadesiyle memnun etmiştir” ifadesi, Türk basınında sevindirici bir haber olarak yer almıştır.

Sayın Mirziyoyev’in yapıcı tutumu ve aktif dış politikası Avrupa ülkelerinin de dikkat merkezindedir. Nitekim Özbekistan lideri 12 Mart 2025 tarihinde Elysee Sarayı’nda iki ülke arasındaki işbirliğinin geliştirilmesine yönelik sunduğu katkı dolayısıyla Fransa tarafından “*Devlet Nişanı*”na layık görülmüştür.

Türkiye-Özbekistan Stratejik Ortaklığında 2024 Kültür İşbirliği Örneği

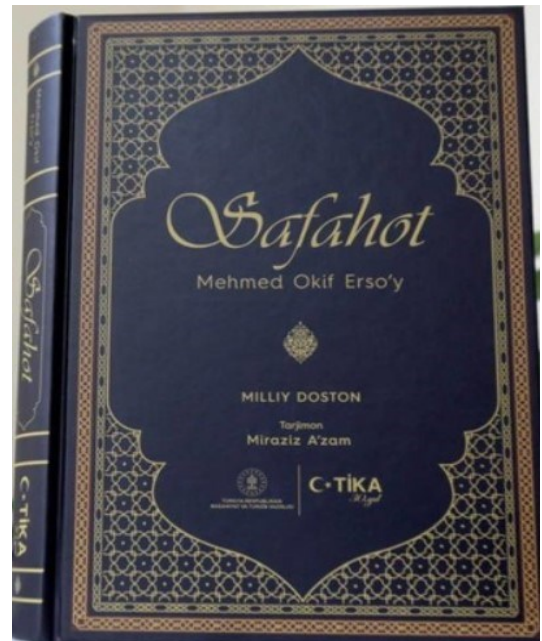
Tarih de olduğu gibi bugün de gücünü köklerinden alan Türkiye-Özbekistan ilişkileri ortak mirasın izinde ve kültürel basamaklar üzerinde yükselmektedir. Nitekim tarihin derinliklerinden gelen bu kadim bağları fark eden Türkiye Cumhuriyeti Kültür Bakanlığı, bugüne kadar sadece Özbekistan Cumhurbaşkanı Sayın Şevket Mirziyoyev’e mahsus olmak üzere “Yeni Özbekistan – Geleceği Büyük Devlet” adlı prestijli bir kitap hazırlamıştır.

Cumhurbaşkanımız tarafından Özbekistan Devlet Başkanı’na hediye edilmek amacıyla hazırlık, tasarım ve basım Piri Reis Ajans tarafından gerçekleştirilmiştir. Bu prestij kitap için Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan da bir takdim yazısı kaleme almıştır.

Eserde siyasi iradenin yönetim anlayışına, eğitimden sağlığa, gençlikten sosyal desteğe muhtaç toplum kesimlerine, ulaştırmadan konut yapımına, bankacılık sisteminden serbest ticaret bölgelerine kadar hemen her alanda Özbekistan’da yapılan yeni düzenlemeler hakkında bilgi edinmek mümkündür. Kısacası bu eserin en saygın kurumlarımızdan biri tarafından hazırlanıp kitap takdim töreniyle kamuoyuna sunulması da kardeşlik bağlarımızın farklı bir tezahürü olmuştur.

2024 yılını anlamlı kılan bir başka hususiyet de milli ve manevi değeri yüksek olan eserlerin yayınlanmasıdır. Özbek kardeşlerimiz de yukarıda belirtildiği üzere Kültür Bakanlığımızın âlicenap tavrına kayıtsız kalmamış, aslen anne tarafı Buharalı olan millî marşımızın yazarı Mehmet Akif Ersoy’un anısına 2024 yılında Taşkent’te bir anma etkinliği düzenlemiş ve TİKA’nın da destekleriyle “Safahat” adlı eseri Özbekçeye (Safahot) aktarmakla teşekkür mahiyetinde incelik göstermişlerdir.

18 Ekim 2024'te Kültür Bakanı Mehmet Nuri Ersoy, Özbekistan Kültür Bakanı Sayın Ozodbek Nazarbekov, Ekoloji,  evre Koruma ve İklim Değişikliği Bakanı Sayın Aziz Abdukhakimov ve Turizm Komitesi Başkanı Sayın Umid şadiyev ile görüşmüş, bu alanlarda işbirliğini geliştirmek üzere *eylem planı protokolü* imzalamıştır.

Benzer şekilde geçen yıl Türkiye-Özbekistan Eğitim Forumu'nun ikincisi Semerkant Devlet  niversitesi'nde düzenlenmiş ve ülkemizden 40  niversite rektörünün ve Y K Başkanı'nın aktif katılımıyla eğitim kurumları arasında uluslararası işbirliği protokolleri imzalanmıştır.

Türkiye-Özbekistan Eğitim Forumu'nun üçüncüsü ise 27-28 Eylül 2024 tarihlerinde İstanbul Teknik  niversitesi'nin ev sahipliğinde düzenlenmiştir. Forum'da, iki ülke arasındaki yükseköğretim iş birliklerinin güçlendirilmesi amacıyla çeşitli projelerin hayata geçirilmesinde mutabık kalınmıştır.

Geleceği inşa edecek yeni ufuklar bağlamında bu forumun en somut çıktısı ise **Türk-Özbek Üniversitesi**’nin kurulması yönünde adımlar atılması gerektiğinin vurgulanmış olmasıdır. Nitekim 31 Ocak 2025 tarihinde resmi olarak Özbekistan’da “**Uluslararası Türk Devletleri Üniversitesi**”nin kurulduğu bilgisi, YÖK Başkanı Prof. Dr. Erol Özvar tarafından “2030’a Doğru Yükseköğretim Vizyonu Toplantısı”nda beyan edilmiştir.

Sayın Mirziyoyev’in ev sahipliğinde düzenlenen Türk Devletleri Teşkilatı (TDT) Semerkant Zirvesi kapsamında projelendirilen ve 2024’te TÜRKTAV tarafından açılan “Haritalarda Türkistan” sergisi büyük ilgi görmüş, TDT üye ve gözlemci ülke devlet başkanlarının eşleri tarafından da ziyaret edilmiştir.

Güvenlik ve Savunma İş Birliği

2024 yılında Türkiye ile Özbekistan arasındaki ilişkiler, stratejik iş birliği ve karşılıklı ziyaretlerle önemli ölçüde güçlenmiştir. İki ülke arasında gerçekleştirilen üst düzey temaslar ve anlaşmalar, siyasi, ekonomik, eğitim ve güvenlik alanlarında iş birliğini derinleştirmiştir. 5 Haziran 2024'te Sayın Şevket Mirziyoyev'in teşrifleriyle “Türkiye-Özbekistan Yüksek Düzeyli Stratejik İşbirliği Konseyi'nin 3. Toplantısı” düzenlenmiş, Özbek Teknik Düzenleme Ajansı ile bilim, sanayi ve

teknoloji alanlarında dört anlaşma imzalanmıştır.

12 Eylül 2024 tarihinde, Milli İstihbarat Teşkilatı (MİT) Başkanı İbrahim Kalın, Dışişleri Bakanı Hakan Fidan ve İçişleri Bakanı Ali Yerlikaya ile birlikte Özbekistan'ın başkenti Taşkent'e resmi bir ziyaret gerçekleştirmiştir. Bu kapsamda, güvenlik ve savunma alanlarında da iş birliğinin modern zamanların gereksinimlerine uygun olarak artırılması ve geleceğe yönelik yol haritalarının hazırlanması hedeflenmektedir. Özetle 2024 yılı, Türkiye ve Özbekistan arasındaki ilişkilerin her alanda derinleştiği ve güçlendiği bir dönem olmuştur. Gerçekleştirilen üst düzey ziyaretler, imzalanan anlaşmalar ve ortak projeler, iki ülke arasındaki dostluk ve iş birliğinin gelecekte de artarak devam edeceğinin göstergesidir.

Türkiye-Özbekistan İlişkilerinde Stratejik Derinlik ve Ortak Gelecek

Türkiye ve Özbekistan, ortak tarih ve kültürel bağların yanı sıra güncel küresel ve bölgesel çıkarları doğrultusunda stratejik bir ortaklık inşa etme sürecindedir. Karşılıklı güven, ortak hedefler ve kültürel bağların güçlendirilmesi, iki ülke arasındaki ilişkilerin derinleşmesini sağlayarak ortak bir geleceğin temellerini atacaktır. Hüküm sürdüğü geniş coğrafyada Türk-Özbek ilişkilerinin tarihî seyri içerisinde köklere doğru inildiğinde; yaptığı çalışmalarıyla dünya çapında ilgi uyandıran ve bilim âlemine katkı sunan pek çok bilim adamı yetiştirmiş bir medeniyetin varisleriyiz.

Özellikle 8. asırdan günümüze bir perspektif sunmak gerekirse Türkistan sahasında Harezmi (783-850), Fergâni (798-865), Fârâbi (873-950), Bîrûni (973-1048), İbn-i Sina (980-1037), Gıyasettin Cemşit el-Kâfi (1380-1440), Mirza Uluğ Bey (1394-1449), Ali Kuşçu (1402-1474); Anadolu sahasında ise Cezerî (1136-1206), Kadızâde-i Rûmî (1360-1437), Cahit Arf (1910-1997), Fuat Sezgin (1924-1978), Oktay Sinanoğlu (1935-2015), Aziz Sancar (1946-) gibi bilim adamları ortak geleceğimizin inşasında en temel referans noktamız olacaktır.

Bilimsel bilginin yanı sıra dini ilimlerin otorite isimleri de bu mümbit coğrafyanın bilim dünyasına armağanıdır. Dolayısıyla tarihten gelen bir sorumlulukla bilgiyi yeniden bu topraklarda hâkim kılmak için düşünce dünyamıza yön veren bu güzide isimleri yetiştiren kurumları ve eğitim metodunu mercek altına almak ve asrın idrakine yeniden sunmak gerekiyor. Bugün Türk dünyası, aynı gönül sofrasının etrafında Gaspıralı İsmail Bey’in işaret ettiği birlikteliğe doğru emin adımlarla ilerlemektedir.

Tarihi değere sahip birçok kale, kervansaray, medrese, camilere sahip olan Özbekistan, aynı zamanda birçok hükümdar, ilim ve irfan ehli yetiştirmiş ve bu kişilerin mezarlarına ev sahipliği yapmaktadır. Özbekistan’da; hadis-i şerif âlimlerinin en büyüklerinden İmam Buhari, İmam Tirmizi, Türklerin bin yıllık itikat imamı Ebu Mansur Maturidi, Necmettin-i Kübra, Hâcegân silsilesinden Yedi Pirler (Pir Abdülhalik

Gücdivani, Pir Arif-i Rivegeri, Pir Mahmud Fağnevi, Pir Ali Ramitani, Pir Muhammed Baba Semmasi, Pir Seyyid Emir Külal, Pir Şah-ı Nakşibendi), Kadızade-i Rumi, Emir Timur, Uluğ Beg gibi Türk-İslam âleminde iyi tanınan büyük değerlerin kabirleri bulunmaktadır (Yılmaz, 2024: 349; Norbayev, 2021’den). Dolayısıyla tarihsel ve kardeşlik bağlarımızın doğal bir sonucu olarak stratejik derinlik ve ortak geleceğimiz; yukarıda sözü edilen âlimlerin eserleri ve fikirleri üzerinde şekillenecek, ülkelerimiz arasındaki bilim köprüsüyle yeniden hayat bulacaktır.

Sonuç. Gücünü köklerinden alıp geleceğe emin adımlarla yürüyen Özbekistan, Türklük şuurunun yeniden yeşerip filiz verdiği bir dönemde gerçekleştirdiği kalkınma hamleleriyle dış dünyada aktif bir rol oynamaya devam etmektedir. Bu çalışmada sosyopolitik ve sosyokültürel açıdan “Yeni Özbekistan” yönetiminin, başarılı bir diplomasi ve kültür politikasıyla kendini uluslararası arenada güçlü şekilde hissettirdiği 2024 yılına mercek tutulmuştur. Özbekistan’ın başta komşu ülkeler olmak üzere sınır anlaşmazlıkları ve güvenlik temelinde yapıcı tutumlar sergilemesi, büyük bir inisiyatifle Türk Devletleri Teşkilatına üye olması ve geleceğin dünyasını birlikte şekillendirme arzusu üst politikalar geliştirmesine vesile olmuştur. Bu çerçevede atılan vizyoner adımlar ve ileriye dönük uygulamalar Özbekistan’ı politik camiada takip edilen bir ülke konumuna taşımıştır. Sayın Şevket Mirziyoyev’in 2024 yılında gerek bölge gerek Avrupa ülkelerince peşi sıra en yüksek düzeyde ve en saygın ödüllerle taltif edilmesi, ileriye dönük politik hamlelerin ve küresel başarıların önemli göstergesi olmuştur.

Özbek liderinin eğitim, ulaşım, ekonomi, sanat, sağlık sahalarında olduğu gibi spor alanına yaptığı yatırımlar da netice vermeye başlamıştır. Nitekim 2024’te Fransa’da düzenlenen Gençlik Olimpiyatlarını 13. sırada, 8’i altın olmak üzere toplam 13 madalya ile tamamlaması küresel çapta bir başarı örneğidir. Bunun yanı sıra çalışmada her geçen gün daha da güçlenen Türkiye-Özbekistan ilişkilerinin; siyasi, ekonomik, güvenlik ve kültürel etmenler temelinde ortak bir gelecek tasarlama bilincine hizmet ettiği vurgulanmak istenmiştir.

Iqtiboslar/ References/ Kaynaklar/ Сноски:

1. Kamalova, Zebiniso. “Özbekistan’da Türklük Meselesi”, *Gerçek Hayat*, 2020, 30-36.
2. Mirziyoyev, Shavkat. “Ilm-fanni 2030-yilgacha rivojlantirish konsepsiyasini tasdiqlash to‘g‘risida”, 29-oktyabr 2019.
3. Mirziyoyev, Shavkat. “O‘zbek tiliga davlat tili maqomi berilganining o‘ttiz yilligiga bag‘ishlangan tantanali marosimdagi nutqi”, 10-oktyabr 2019.
4. Mirziyoyev, Shavkat. “O‘zbekiston Respublikasi Oliy ta’lim tizimini 2030-yilgacha rivojlantirish konsepsiyasini tasdiqlash to‘g‘risida”gi PF-5847-son Farmoni, 8-oktyabr 2019.
5. Öztürk, Zamira. *Türkistan’da Dil Politikası*, Ankara: Bengü Yayınları, 2022.
6. Purtaş, Fırat (Editör). *Şevket Mirziyoyev Yeni Özbekistan Geleceği Büyük Devlet*. KB Yayınları, No: 624, 2020.
7. Purtaş, Fırat. “Yeni Özbekistan ve Türk Dünyası.” *Kriter*, Kasım 2021, vol. 6, no. 62,
8. <https://kriterdergi.com/dosya-turk-dunyasi/yeniozbekistan-ve-turk-dunyasi>
9. Yılmaz, Ayhan Nuri. “Bağımsızlıklarının 30. Yılında Türkistan Coğrafyasındaki Türk Cumhuriyetlerinin Durumu ve Değerlendirilmesi.” *Türk Dünyası Araştırmaları*, vol. 129, no. 255, 2021, 253-314.
10. Yılmaz, Kadir Kürşat. “Mirziyoyev Dönemindeki Dış Politika Değişikliğinin Özbekistan Turizminin Gelişimine Etkisi”, *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 80, 2024, 345-359.

**BULLETIN OF THE
INTERNATIONAL JOURNAL
“TURKOLOGICAL
RESEARCH”**

In order to implement programs and projects developed to accelerate the relationship envisaged at the summit of the Organization of Turkic States held in Samarkand, as well as to coordinate and highlight the research work carried out in the field of Turkic studies, the International Journal “Turkological Research” at Samarkand State University named after Sharof Rashidov passed the state registration. The journal is intended to publish the results of scientific research in the field of Turkic languages and dialects, the history of linguistic and literary relations of the Turkic peoples of Central Asia, the socio-cultural field. There are such headings as a young researcher, memory and our anniversaries. Articles written in Uzbek, Turkish, Russian, English and all Turkic languages are accepted.

The scientific journal is based on the decision of the Higher Attestation Commission of the Ministry of Higher Education, Science and Innovation of the Republic of Uzbekistan dated May 8, 2024 and numbered 354/5; It is included in the list of scientific publications that are recommended for candidates to receive the Doctor of Philosophy (PhD) and Doctor of Science (DSc) academic degrees in the fields of history and philology to publish their scientific results due to their theses.

**THE JOURNAL PUBLISHES ARTICLES
IN THE FOLLOWING AREAS:**

- ✓ History of socio-cultural relations of the Turkic peoples;
- ✓ Research of the Turkic World;
- ✓ Dialectology of Turkic languages;
- ✓ Geopolitics of the Turkic World;
- ✓ Folklore Studies;
- ✓ Comparative Linguistics and Literary Studies;
- ✓ Literary Relations and Translation Studies.

CONTACT ADDRESS:

Mailing Address:

140104, University boulevard, 15,
Samarkand, Uzbekistan,

Research Institute of Turkology under
Samarkand State University named after
Sharof Rashidov

Phone:

+998 91 527 68 22

+998 99 596 35 69

+998 97 911 93 81

Telegram ID:

@turkologiya2025

Email:

turkologiya.samdu@gmail.com

Website:

<https://turkologiya.samdu.uz>

REQUIREMENTS FOR ARTICLES:

1. The article is presented on 8-10 pages;
 2. Article structure:
 1. The text of the article should be prepared in Times News Roman font, size 14, left: 3 cm, right: 1.5 cm, top and bottom: 2 cm; in A4 format in 1.15 intervals.
 2. The title of the article, surname, name and patronymic of the author (authors) are indicated in full and written in capital letters.
 3. Position, academic title, place of work (study), region, republic, telephone number, email address and ORCID number of the author (authors) are indicated in full.
 4. The abstract should consist of a brief content and importance of the article, results.
 5. At the beginning of each article, there should be an annotation in 2 other languages (optionally selected from Uzbek, English, Russian and Turkish) in addition to the language in which the article is written.
 6. The abstract should be no more than 120-150 words.
 7. At the bottom of the abstract, 7-10 keywords should be given that illuminate the content of the article.
 8. The article should be prepared in the following form:
 - a) Introduction;
 - b) Main part;
 - c) Results and Discussions;
 - d) Conclusions;
 - e) List of literature (References) – in alphabetical order;
 - f) Citations are given in brackets in the form of the author's surname - date of publication - page (Muminov, 2020: 25);
 - g) Figures, drawings, tables, diagrams are designated in Arabic numerals as "Figure". Signs or pointers are placed under the figure, in the next line, in the middle and highlighted in bold.
- The topic of the scientific article submitted by the author (or co-authors) must correspond to the journal's columns.
 - Articles can be submitted in Uzbek, English, Russian, and all other Turkic languages.
 - The author(s) are responsible for the scientific validity, reliability and plagiarism of the information and evidence presented in the article;
 - Articles will be considered. The journal publishes only articles recommended by experts;
 - Articles not requested will not be published and will not be returned to the authors;
 - Only 1 article of the author is published in 1 issue of the journal.

“TURKOLOGIK TADQIQOTLAR” XALQARO JURNALINING AXBOROT XATI

Davlatimiz tomonidan olib borilayotgan ijtimoiy-ma'rifiy, ilm-fanni rivojlantirishga qaratilgan siyosat, Turkiy Davlatlar Tashkilotining Samarqandda o'tkazilgan sammitida ko'zda tutilgan o'zaro aloqalarni jadallashtirish bo'yicha ishlab chiqilgan dastur va loyihalarni amalga oshirish hamda turkologiya sohasida olib borilayotgan ilmiy-tadqiqot ishlarini muvofiqlashtirish va yoritish maqsadida Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universitetida “Turkologik tadqiqotlar” xalqaro jurnali ta'sis etildi. Jurnal turkiy til va shevalar, Markaziy Osiyo turkiy xalqlari lisoniy va adabiy aloqalari tarixi, ijtimoiy-madaniy sohalarda amalga oshirilayotgan ilmiy-tadqiqot ishlarining natijalarini e'lon qilishga mo'ljallangan. Jurnalda muharrir minbari, tadqiqotlar, ilmiy axborot, taqriz va e'tirof, ilmiy anjuman, yosh tadqiqotchi, xotira, yubilyarlarimiz kabi ruknlar mavjud. O'zbek, turk, rus, ingliz va barcha turkiy tillarda yozilgan maqolalar qabul qilinadi.

Ilmiy jurnal O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi OAKning 2024-yil 8-maydagi 354/5-sonli rayosat qarori asosida tarix, filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) va fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiya ishlari yuzasidan dissertatsiyalari asosiy ilmiy natijalarini chop etish tavsiya etilgan ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan.

JURNAL QUYIDAGI YO'NALISHLARDAGI MAQOLALARNI NASHR QILADI:

- ✓ Turkiy xalqlarning ijtimoiy-madaniy aloqalari tarixi
- ✓ Turk dunyosi tadqiqotlari
- ✓ Turkiy tillar dialektologiya
- ✓ Folklorshunoslik
- ✓ Qiyosiy tilshunoslik va adabiyotshunoslik
- ✓ Adabiy aloqalar va tarjimashunoslik.

MUROJAAT UCHUN MANZIL:

Pochta manzili:

140104, Universitet xiyoboni, 15-uy,
Samarqand, O‘zbekiston,
Sharof Rashidov nomidagi Samarqand
davlat universiteti huzuridagi
Turkologiya ilmiy-tadqiqot instituti

Telefon:

+998 91 527 68 22

+998 99 596 35 69

+998 97 911 93 81

Telegram ID:

@turkologiya2025

Elektron pocha:

turkologiya.samdu@gmail.com

Veb-sayt:

<https://turkologiya.samdu.uz>

MAQOLALARGA QO‘YILADIGAN TALABLAR:

- Maqola 8-10 sahifa hajmida taqdim etiladi;
- Maqolaning tarkibiy tuzilishi:
 1. Maqola matni Times News Roman shriftida, 14 kattalikda, chap: 3 sm, o‘ng: 1,5 sm, yuqori va quyi: 2 sm; 1,5 intervalda, A4 shaklida tayyorlanishi lozim.
 2. Maqola sarlavhasi, muallif(lar)ning familiyasi, ismi va otasmi to‘liq holatda katta harflar bilan yozilishi kerak.
 3. Muallif(lar)ning lavozimi, ilmiy unvoni, ish (o‘qish) joylari, viloyat, Respublika, telefon raqami, elektron pochta manzili va ORCID raqqami to‘liq keltirilishi kerak.
 4. Annotatsiya, maqolaning qisqacha mazmun va ahamiyati, natijalardan iborat bo‘lishi lozim.
 5. Har bir maqola boshida maqola yozilgan tildan tashqari yana 2 tilda (o‘zbek, ingliz, rus va turk tillaridan ixtiyoriy ravishda tanlanadi) annotatsiya bo‘lishi lozim.
 6. Annotatsiya 120-150 so‘zdan ko‘p bo‘lmagan shaklda bo‘lishi kerak.
 7. Annotatsiyaning pastki qismida maqola mazmunini yorituvchi 7-10 ta tayanch so‘zlar keltirilishi kerak.
 8. Maqola quyidagi shaklda tayyorlanishi kerak:
 - a) Kirish (Introduction);
 - b) Asosiy qism (Main part);
 - c) Natijalar va muhokama (Results and Discussions);
 - d) Xulosalar (Conclusions);
 - e) Adabiyotlar (References) – alifbo tartibida keltiriladi;
 - f) Havola(snokalar)lar qavsda muallif familiyasi – nashr sanasi – sahifasi (Mo‘minov, 2020: 25) shaklida keltiriladi;
 - g) Rasm, chizma, jadval, diagrammalar «Rasm» deb arab raqamlari bilan qayd etiladi. Belgi yoki ishoralar – rasm ostida, keyingi qatorda, o‘rtada joylashtiriladi va qoraytirilgan shrift bilan belgilanadi.
- Muallif (yoki hammualliflar) tomonidan taqdim etilayotgan ilmiy maqola mavzusi jurnal ruknlariga mos kelishi shart.
- Maqolalar o‘zbek, ingliz, rus va barcha turkiy tillarda taqdim etilishi mumkin.
- Maqolada keltirilgan ma’lumot va dalillarning ilmiy asoslanganligi, ishonchli va ko‘chirmachilik holatlari uchun muallif(lar) mas’uldir;
- Maqolalar ekspertiza qilinadi. Ekspertlar tomonidan tavsiya etilgan maqolalargina jurnalda chop etiladi;
- Tavsiya etilmagan maqolalar chop etilmaydi va mualliflarga qaytarilmaydi;
- Jurnalning 1 ta sonida muallifning faqat 1 ta maqolasi chop etiladi.

**БЮЛЛЕТЕНЬ
МЕЖДУНАРОДНОГО ЖУРНАЛА
"ТУРКОЛОГИЧЕСКИЕ
ИССЛЕДОВАНИЯ"**

В целях реализации программ и проектов, разработанных для ускорения взаимоотношений, предусмотренных на состоявшемся в Самарканде саммите Организации Тюркских Государств, а также координации и освещения научно-исследовательской работы, проводимой в области тюркологии, Международный журнал, Самаркандского государственного университета имени Шарофа Рашидова, «Тюркологические исследования» прошел государственную регистрацию. Журнал предназначен для публикации результатов научно-исследовательских работ в области тюркских языков и диалектов, истории языковых и литературных связей тюркских народов Средней Азии, социокультурной области. Есть такие рубрики, как молодой исследователь, память и наши юбилеи. Принимаются статьи, написанные на узбекском, турецком, русском, английском и всех тюркских языках.

Научный журнал на основании решения Высшей аттестационной комиссии (ВАК) Министерства высшего образования, науки и инноваций Республики Узбекистан от 8 мая 2024 года под номером 354/5; Он включен в перечень научных изданий, рекомендуемых кандидатам на получение ученых степеней доктора философии (PhD) и доктора наук (DSc) в области истории и филологии для публикации своих научных результатов по своим диссертациям.

**В ЖУРНАЛЕ ПУБЛИКУЮТСЯ
СТАТЬИ ПО СЛЕДУЮЩИМ
НАПРАВЛЕНИЯМ:**

- ✓ История социально-культурных отношений тюркских народов;
- ✓ Исследования тюркского мира;
- ✓ Диалектология тюркских языков;
- ✓ Геополитика тюркского мира;
- ✓ Изучение фольклора;
- ✓ Сравнительное языкознание и литературоведение;
- ✓ Литературные отношения и переводоведение.

КОНТАКТНЫЙ АДРЕС:

Почтовый адрес:

140104, Университетский бульвар,
15, город Самарканд, Узбекистан,
Научно-исследовательский
институт Тюркологии при
Самаркандском Государственном
Университете имени Шарофа
Рашидова

Телефон:

+998 91 527 68 22

+998 99 596 35 69

+998 97 911 93 81

Telegram ID:

@turkologiya2025

Электронная почта:

turkologiya.samdu@gmail.com

Веб-сайт:

<https://turkologiya.samdu.uz>

ТРЕБОВАНИЯ К СТАТЬЯМ:

- К публикации принимаются статьи объемом 8-10 страниц;
- Структура статьи:
 1. Текст статьи должен быть выполнен шрифтом Times News Roman, размером 14 пунктов, слева: 3 см, справа: 1,5 см, сверху и снизу: 2 см; с межстрочным интервалом 1,15, формат листа A4.
 2. Название статьи, фамилия, имя и отчество автора(ов) должны быть написаны заглавными буквами в полном регистре.
 3. Должность, ученое звание, места работы(учебы), регион, Республика, номер телефона, адрес электронной почты и ORCID-номер автора(ов) должны быть указаны полностью.
 4. Аннотация должна состоять из краткого содержания и важности статьи, результатов.
 5. В начале каждой статьи, помимо языка, на котором написана статья, должна быть аннотация на 2-х других языках (на выбор – узбекский, английский, русский и турецкий).
 6. Аннотация должна содержать не более 120-150 слов.
 7. Внизу аннотации должно быть 7-10 ключевых слов, освещающих содержание статьи.
 8. Статья должна быть подготовлена в виде:
 - a) Вступление (Introduction);
 - b) Основная часть (Main part);
 - c) Результаты и обсуждение (Results and Discussions);
 - d) Выводы (Conclusions);
 - e) Литература (References) – в алфавитном порядке
 - f) Ссылка(сноски) приводится в скобках в виде фамилии автора – дата публикации – страница (Муминов, 2020: 25);
 - g) Рисунки, чертежи, таблицы, схемы нумеруются арабскими цифрами и обозначаются как «Рисунок». Знаки или указатели размещают под рисунком, в следующей строке, посередине и выделяют жирным шрифтом.
- Тема научной статьи, представленной автором (или соавторами), должна соответствовать рубрикам журнала.
- Статьи могут быть представлены на узбекском, английском, русском и всех других тюркских языках.
- Автор(ы) несут ответственность за научную обоснованность, достоверность и плагиат информации и доказательств, представленных в статье;
- Статьи рецензируются. В журнале публикуются только статьи, рекомендованные экспертами;
- Нерекомендованные статьи не публикуются и не возвращаются авторам;

“TÜRKOLOJİ ARAŞTIRMALARI” DERGİSİNİN BÜLTENİ

Özbekistan Cumhuriyeti devletinin sosyal-eğitimsel ve bilimsel gelişme politikasının başarılı şekilde uygulanmasına yardımcı olmak amacıyla, Semerkant’ta düzenlenen Türk Devletleri Teşkilatının zirvesinde öngörülen karşılıklı ilişkilerin hızlandırılması için geliştirilen program ve projeleri uygulamak, bilimsel çalışmaları koordine etmek, Türkoloji alanında yürütülen araştırma çalışmaları Şeraf Reşidov adına Semerkant Devlet Üniversitesi, Uluslararası “Türkoloji Araştırmaları” dergisini tescil etmiştir. Dergi, Türk dili ve lehçeleri, Orta Asya Türk topluluklarının dil ve edebiyat ilişkileri tarihi, sosyo-kültürel alanlardaki bilimsel ve araştırma çalışmalarının sonuçlarını yayınlamayı amaçlamaktadır. Dergimizde editör kürsüsü, araştırma, bilim dünyasından, inceleme ve tanıma, bilimsel konferans, genç araştırmacı, hatıra, yıldönümleri gibi sütunlar yer almaktadır. Özbekçe, Türkçe, Rusça, İngilizce ve tüm Türk lehçelerinde yazılmış makaleler kabul edilmektedir.

Bilimsel dergi, Özbekistan Cumhuriyeti Yükseköğrenim, Bilim ve İnovasyon Bakanlığı’na bağlı Yüksek Kabul Komisyonu’nun 8 Mayıs 2024 tarihli ve 354/5 sayılı kararına esasen; tarih, filoloji alanlarında Felsefe Doktoru (Doktora) ve Bilim Doktoru (DSc) akademik derecesini almaya aday kişilerin tezleri dolayısıyla bilimsel sonuçlarını yayınlaması tavsiye edilen ilmi yayınlar listesine dâhil edilmiştir.

DERGİ AŞAĞIDAKİ ALANLARDA MAKALELER YAYINLAMAKTADIR:

- ✓ Türk Dünyasındaki sosyo-kültürel ilişkilerin tarihi;
- ✓ Türk Dünyası araştırmaları;
- ✓ Türk Lehçeleri diyalektolojisi;
- ✓ Türk Dünyasının jeopolitiği;
- ✓ Folklor çalışmaları;
- ✓ Karşılaştırmalı dilbilim ve edebiyat çalışmaları;
- ✓ Edebi ilişkiler ve çeviri çalışmaları.

İLETİŞİM ADRESİ:

Posta adresi:

140104, Üniversite Bulvarı, 15,
Semerkant şehri, Özbekistan, Şeraf
Reşidov adına Semerkant Devlet
Üniversitesine bağlı Türkoloji
Araştırmaları Enstitüsü

Telefon:

+998 99 582 93 81

+998 97 911 93 81

Telegram ID:

@turkologiya2025

E-posta:

turkologiya.samdu@gmail.com

İnternet sitesi:

<https://turkologiya.samdu.uz>

MAKALE YAZIM KURALLARI:

- Makale 8-10 sayfada sunulur;
- Makale'nin yapısı:
 1. Makale metni Times New Roman yazı tipinde, 14 punto büyüklükte, sol kenarından 3 cm'lik, sağ kenarından 1,5 cm'lik, üst ve alt kenarından 2 cm'lik boşluk bırakılarak, tek sütun olarak, 1,15 satır aralığında, A4 boyutunda hazırlanmalıdır.
 2. Makalenin başlığı, yazar(lar)ın soyadı, adı ve baba adı tam olarak büyük harflerle yazılmalıdır.
 3. Yazar(lar)ın pozisyonu, akademik ünvanı, çalıştığı (öğrendiği) yer, bölgesi, cumhuriyeti, telefon numarası, e-posta adresi ve ORCID numarası eksiksiz olarak verilmeli.
 4. Özet, makalenin amacını, önemli bulgularını ve sonuçlarını içermelidir.
 5. Her makalenin başında, makalenin yazıldığı dilin yanı sıra 2 dilde de (isteğe bağlı olarak Özbekçe, İngilizce, Rusça ve Türkçe arasından seçilecek) açıklama bulunmalıdır.
 6. Özet, 120-150 sözcüğü geçmeyecek şekilde yazılmalıdır.
 7. Özeti alt kısmında makalenin içeriğini tanımlayacak en az 7, en fazla 10 anahtar kelimeye yer verilmelidir.
 8. Makale, aşağıdaki formatda hazırlanmalıdır:
 - a) Giriş (Introduction);
 - b) Ana bölüm (Main part);
 - c) Sonuçlar ve tartışma (Results and Discussions);
 - d) Sonuçlar (Conclusions);
 - e) Kaynakça (References) alfabetik olarak sıralanmalıdır;
 - f) Bağlantılar (dipnotlar) yazarın soyadı - yayın tarihi - sayfa şeklinde parantez içinde verilecektir (Muminov, 2020: 25);
 - g) Resim, çizim, tablo, diyagramlar "Resim" olarak Arap rakamları ile kaydedilir. İşaretler resmin altına, bir sonraki satıra, ortaya yerleştirilir ve koyu yazılır.
 - Yazarın (veya ortak yazarların) sunduğu bilimsel makalenin konusu dergi sütunlarıyla örtüşmemelidir.
 - Makaleler Özbekçe, İngilizce, Rusça ve tüm Türk dillerinde gönderilebilir.
 - Makalede sunulan bilgi ve kanıtların bilimsel dayanağı, güvenilirliği ve intihalden yazar(lar) sorumludur.
 - Makaleler hakemli olacaktır. Dergide sadece uzmanlar tarafından tavsiye edilen makaleler yayımlanır.
 - Talep edilmeyen yazılar yayınlanmayacak ve yazarlarına iade edilmeyecektir.
 - Derginin 1 sayısında yazarın sadece 1 makalesi yer alacaktır.

TURKOLOGIK TADQIQOTLAR

XALQARO ILMIY JURNALI

INTERNATIONAL SCIENTIFIC JOURNAL OF “TURKOLOGICAL
RESEARCH”

ULUSLARARASI “TÜRKOLÖJİ ARAŞTIRMALARI” BİLİMSEL
DERGİSİ

МЕЖДУНАРОДНЫЙ НАУЧНЫЙ ЖУРНАЛ “ТЮРКОЛОГИЧЕСКИЕ
ИССЛЕДОВАНИЯ”

Muharrir:

Musahhih va texnik muharrir:

Norxo‘ja Choriyev

Rahmatulloh Shokirov

2025-yil 22-martda tahririy-nashriyot bo‘limiga qabul qilindi.

2025-yil 25-martda original-maketdan bosishga ruxsat etildi.

Qog‘oz bichimi 60x84.1/16. «Times New Roman» garniturası.

Offset qog‘ozi. Shartli bosma tabog‘i –12.5.

Adadi 10 nusxa. Buyurtma № 215

SamDU tahririy-nashriyot bo‘limi bosmaxonasida chop etildi.

140104, Samarqand sh., Universitet xiyoboni, 15.

ISSN 2992-9229

9

772992

922004